

รายงานการถอดบทเรียน เกษตรกรต้นแบบ

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

สำนักงานเกษตรพื้นที่ 2
สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร
กรมส่งเสริมการเกษตร

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
สำนักงานเกษตรพื้นที่ ๒

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายประเมิน สวนสมุทร
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ เลขที่ ๓๕๗ ม.๐ แขวงชุมทอง เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
๔. โทรศัพท์ ๐๘๙๕๑๐๔๕๐๕
๓. เกิดวันที่ (ไม่ระบุ) เดือน (ไม่ระบุ) พ.ศ. ๒๕๙๑
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษา (ม.๖)
๖. อาชีพปัจจุบัน
  - ☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
  - ☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๓๐๕,๕๘๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. แปลงเรียนรู้ด้าน ข้าว

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๒. การสำรวจระบบนิเวศในนา

๓. สารผลิตสารชีวภัณฑ์โดยใช้สมุนไพร

๔. การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๙ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การลดต้นทุน

๒. การเพิ่มผลผลิต

๓. การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช

๔. การจัดทำมาตรฐานการผลิต

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. เกษตรผสมผสาน

๒. การจัดทำบัญชีครัวเรือน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
๒. องค์การเกษตรกร
๓. วิสาหกิจชุมชน

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรหลัก ที่มีความโดดเด่นคือ การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช

วัตถุประสงค์

เพื่อลดต้นทุนการผลิต

เพื่อลดการใช้สารเคมี

๑.การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาในการป้องกันและกำจัดโรคจากเชื้อรา

วัสดุและอุปกรณ์

- (๑) หัวเชื้อไตรโคเดอร์มาผง
- (๒) ปลายข้าวสารประมาณ ๖ - ๑๐ กิโลกรัม
- (๓) หม้อหุงข้าวไฟฟ้า
- (๔) ถุงพลาสติกใสชนิดทนร้อนขนาด ๘ x ๑๒ นิ้ว
- (๕) ยางรัดปากถุง
- (๖) สำลีและแอลกอฮอล์

วิธีการ

(๑). หุงปลายข้าวสารด้วยหม้อหุงข้าวไฟฟ้าใช้ปลายข้าว ๓ ส่วน น้ำสะอาด ๒ ส่วน ให้สุกประมาณ ๙๐% อย่าให้สุกมากเกินไปเพราะจะทำให้ข้าวแฉะ

(๒) ใช้สำลีชุบแอลกอฮอล์เช็ดข้อตัก ฟันโต๊ะบริเวณที่จะทำการถ่ายเชื้อให้สะอาด และใช้สำลีชุบแอลกอฮอล์เช็ดมือผู้ที่จะทำการถ่ายเชื้อด้วย เพื่อฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ที่อยู่โดยรอบไม่ให้ปนเปื้อน

(๓) ตักใส่ถุงพลาสติกทนร้อน ประมาณ ๒๐๐ - ๒๕๐ กรัม ขั้วฟุ้งระวัง ให้ตักข้าวในขณะที่ยังร้อนอยู่ ทั้งนี้ก็เพื่อช่วยทำลายจุลินทรีย์อื่น ๆ จากอากาศที่อาจจะปนเปื้อนอยู่ในถุงข้าวด้วย นั่นก็จะส่งผลทำให้ไม่สามารถรักษาเชื้อสดที่ต้องการนี้ไว้ได้นานนัก

(๔) กดข้าว (ที่อยู่ในถุงพลาสติกแล้ว) ให้แบนรีดเอาอากาศออกจากถุง ให้ถุงพลาสติกแนบกับข้าว เพื่อลดการเกิดหยดน้ำ (ในถุงพลาสติก) แล้วก็รอให้ข้าวอุ่นหรือเกือบเย็นจึงจะนำไปใส่หัวเชื้อ (ไตรโคเดอร์มา)

(๕) ตักหัวเชื้อไตรโคเดอร์มาผง ประมาณ ครึ่งช้อนโต๊ะ (๑ - ๑.๕ กรัม) ใส่ในถุงพลาสติกที่บรรจุข้าวไว้แล้ว และรัดปากถุงด้วยยางรัดให้แน่น ขยำข้าวกับเชื้อเข้าด้วยกันเบา ๆ อย่าให้เม็ดข้าวถูกบีบจนละเอียด เพราะต้องให้มีอากาศถ่ายเทได้สะดวกเพื่อการเดินของเส้นใยเชื้อราจะง่ายขึ้น (ขั้นตอนการถ่ายหัวเชื้อนี้ต้องเลือกสถานที่ที่สะอาดและต้องระมัดระวังการปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์จากสิ่งแวดล้อม)

(๖) รวบรวมให้บริเวณปากถุงพองแล้วใช้ปลายเข็มแทงถุงพลาสติกบริเวณรอบ ๆ ปากถุงที่รัดยางเอาไว้ ประมาณ ๒๐ - ๓๐ รู เพื่อให้มีอากาศถ่ายเทได้ทั่วถุง

(๗) กดข้าวในถุงให้แน่นให้แผ่กระจายและแบนราบ แล้วดึงบริเวณกลางถุงขึ้นเพื่อเพิ่มอากาศ ขั้วระวังในขั้นตอนนี้ คือ ไม่ควรวางถุงซ้อนทับกัน

(๘) บ่มเชื้อในบริเวณที่มีอากาศถ่ายเท และปลอดภัยจากแมลงและมดรับแสงธรรมชาติ อย่างน้อย ๑๐ – ๑๒ ชม./วัน ข้อเสนอแนะ ในการบ่มเชื้อควรวางถุงเชื้อในบริเวณที่ได้รับแสงสว่างจากหลอดไฟ ฟลูออเรสเซนต์ หรือหลอดนีออน โดยให้แสงสว่างนาน ๑๐-๑๒ ชั่วโมงต่อวัน หรือ ตลอด ๒๔ ชั่วโมงก็ได้ เพื่อ กระตุ้นการสร้างสปอร์ของเชื้อ เชื้อที่ขึ้นดีจะมีสีเขียวยาว

(๙) เมื่อบ่มเชื้อได้ ๒ วัน จะเห็นเส้นใยของเชื้อราเริ่มเจริญ ให้ขยำข้าวในถุงเบา ๆ กดข้าว ให้ แบนราบเช่นเดิม แล้วดึงกลางถุงให้โป่งขึ้นด้วย

(๑๐) บ่มต่ออีก ๔ – ๕ วัน จะเห็นเชื้อสีเขียวยาวหนาแน่น

(๑๑) นำไปใช้ทันที หรือเก็บไว้ในตู้เย็นช่องธรรมดา อุณหภูมิอยู่ในช่วงระหว่าง ๘ – ๑๐ องศาเซลเซียส ข้อระวังในขั้นตอนนี้ก็เป็นเรื่องของการเก็บเชื้อที่ไม่ควรเก็บทิ้งไว้นานเป็นแรมเดือน

การนำเชื้อราไตรโคเดอร์มาไปใช้ มีหลักการที่ว่า นำเชื้อราที่เพาะบ่มเอาไว้แล้วนั้นไปผสม กับปุ๋ยหมัก ปุ๋ยหมักจึงกลายเป็นอาหารของเชื้อราไปด้วยในตัว เชื้อราจะแผ่เชื้อในปุ๋ยหมักไปด้วย จากนั้นจึงนำปุ๋ย หมักไปใส่ดินในแปลงเพาะปลูกตามปกติ ดินที่ได้รับทั้งปุ๋ยหมักและเชื้อราไตรโคเดอร์มาก็ยังทำให้ดินดีอุดม สมบูรณ์ มีการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา (เชื้อสด) ๑ กิโลกรัม ต่อน้ำ ๘๐ ลิตร ต่อไร่

โดย ครั้งที่ ๑ แซ่เมล็ดข้าว ๑ คืบ

ครั้งที่ ๒ ฉีดช่วงระยะแตกกอ

ครั้งที่ ๓ ฉีดช่วงระยะตั้งท้อง

ครั้งที่ ๔ ฉีดช่วงระยะออกรวง

เพื่อป้องกันโรคจากเชื้อราและทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

๒) การใช้สารสกัดจากสมุนไพรเพื่อป้องกันแมลงศัตรูพืช

สูตรการทำสารสกัดจากสมุนไพรไล่แมลง ประกอบด้วยส่วนผสมดังนี้

หัวเชื้อจุลินทรีย์ ๑ ส่วน

กากน้ำตาล ๑ ส่วน

น้ำส้มสายชู ๑ ส่วน

เหล้าขาว ๑ ส่วน

ต้นบอระเพ็ด ๑ ส่วน

ต้นสาบเสือหรือหางไหล ๑ ส่วน

วิธีการทำ

- นำส่วนผสมทั้ง ๔ อย่าง (หัวเชื้อจุลินทรีย์, กากน้ำตาล, น้ำส้มสายชู, เหล้าขาว อย่างละ ๑ ส่วน) ใส่ในแกลลอน หรือ ภาชนะ ปลอ่ยทิ้งไว้ ๒๔ ชั่วโมง จะได้ยาไล่แมลงอย่างดี และปลอดภัย

- เพิ่มความเข้มข้นโดยนำบอระเพ็ดมาสับย่อยเป็นชิ้นเล็ก ๆ หรือปั่นให้ละเอียด หมักลงไปสัก ๓ - ๔ วัน จะเพิ่มความเข้มข้นให้ยาไล่แมลง หากไม่มีบอระเพ็ด จะใช้ต้นสาบเสือหรือหางไหลแทนก็ได้

วิธีใช้

- สารสกัดสมุนไพร ๑ ลิตรผสมน้ำเปล่า ๒๐๐ ลิตร ถ้าหากใช้ถึงฉีดยา ๒๐ ลิตร ใส่สาร สกัดสมุนไพรจำนวน ๑๐ ซ่อนโต๊ะ (๑๐๐ ซีซี) ฉีดพ่นทุกเมื่อเริ่มมีการระบาดของแมลงศัตรูพืช

๔) เทคโนโลยีการใช้เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าว

สามารถลดต้นทุนการใช้เมล็ดพันธุ์จาก ๓๐ กิโลกรัม/ไร่ ลดเหลือ ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

ข้อควรระวัง

- เมล็ดพันธุ์ที่ใส่ในเครื่องหยอดเมล็ดต้องหมัดห้ามติดกันจะทำให้เวลาปล่อยเมล็ดพันธุ์ข้าวอาจจะติดกันทำให้สิ้นเปลืองเมล็ดพันธุ์ข้าว
- ต้องมีการเตรียมแปลงที่ดี ระดับดินต้องเสมอกัน หากดินไม่เสมอกัน เวลาหยอดเมล็ดบริเวณที่ต่ำจะจมน้ำจะทำให้เมล็ดงอก

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการด้านการเกษตรของจังหวัด โดยมีวิธีการและแนวทางการเข้าร่วมดังนี้
การเข้าร่วมประชุมและให้ข้อมูล

เข้าร่วมประชุมร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด เพื่อให้ข้อเสนอแนะทั้งเชิงสังคมและเชิงวิชาการ และร่วมพิจารณาความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อกำหนดทิศทางการบูรณาการอย่างสอดคล้องกับปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานหลักในพื้นที่ ได้แก่

กรมการข้าว: ประสานความร่วมมือในโครงการ แปลงใหญ่ข้าว และสนับสนุนกิจกรรมของ ศูนย์ข้าวชุมชน รวมถึงผลักดันการรับรองมาตรฐาน GAP ข้าว แก่เกษตรกรในพื้นที่

กรมประมง: สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและแนวทางการประกอบอาชีพเสริมจากการเกษตร

กรมพัฒนาที่ดิน: ร่วมขับเคลื่อนการใช้ สาร พด. และ ปอเทือง เพื่อฟื้นฟูดิน และประสานการนำหน่วยวิเคราะห์ดินลงพื้นที่ให้บริการเกษตรกร

(ศกบต.): รับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรที่จำเป็นต่อการดำเนินงานตามแผน

การนำข้อมูลสภาพพื้นที่เข้าสู่แผน ได้รวบรวมข้อมูลด้านปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะจากเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการพัฒนาในแผนปฏิบัติการฯ ทั้งในด้านการส่งเสริมอาชีพ ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการ โดยมีขั้นตอนหลักดังนี้:

๑. การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ โดย เกษตรกรต้นแบบ ศพก. ร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการสำรวจข้อมูลด้านการผลิต ปัญหา ศักยภาพ และความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่

๒. การประชุมจัดทำแผนผ่าน ศพก. โดยดำเนินการจัดประชุมร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ได้แก่ หน่วยงานราชการในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรเกษตรกร(แปลงใหญ่ วสช. เกษตรกรรุ่นใหม่) และเกษตรกรต้นแบบ ศพก. เพื่อระดมความคิดเห็นและกำหนดทิศทางการดำเนินงาน

๓. รวบรวมและเสนอเป็นแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. ระดับจังหวัด ผ่านที่ประชุมเชื่อมโยงคณะกรรมการศพก. และแปลงใหญ่ ระดับกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

สร้างแรงจูงใจให้กับเกษตรกรในพื้นที่และสร้างรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกรเพื่อรับงบประมาณสนับสนุนและพบปะพูดคุย

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

๑. เกษตรกรขาดความรู้

๒. ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูง

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การวิเคราะห์ดินก่อนปลูกพืช

ใช้บริการตรวจวิเคราะห์ดิน แล้วจึงเลือกใช้ปุ๋ยสูตรที่เหมาะสม ลดการใช้ปุ๋ยเคมีโดยไม่จำเป็น ทำให้ลดต้นทุนได้

การใช้สารชีวภัณฑ์

ใช้เพื่อกำจัดและไล่แมลง เพื่อลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้ปุ๋ยเคมีโดยไม่จำเป็น ทำให้ลดต้นทุนได้

๒) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๑. การวิเคราะห์ดินก่อนปลูกพืช

วัตถุประสงค์: เพื่อทราบค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ปริมาณธาตุอาหารหลัก (N, P, K) และโครงสร้างของดิน เพื่อใช้วางแผนการใส่ปุ๋ยและเลือกพืชให้เหมาะสมกับสภาพดิน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ดิน : เก็บตัวอย่างดิน

- ใช้จอบหรือเหล็กเจาะดินเก็บตัวอย่างจากความลึก ๑๕-๒๐ ซม. จากพื้นผิว
- เก็บจากหลายจุดในแปลง (ประมาณ ๕-๑๐ จุด) แล้วผสมรวมกันให้เป็นตัวอย่างเดียว
- ตากให้แห้งในร่ม บดให้ละเอียด และร่อนเอาเศษวัชพืชออก
- ส่งวิเคราะห์ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาที่ดิน หรือ เจ้าหน้าที่จากกรมส่งเสริมการเกษตร
- วางแผนปลูกพืชและใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์
- ช่วยลดต้นทุนการใส่ปุ๋ยเกินความจำเป็น และเพิ่มผลผลิต

๒. การใช้สารชีวภัณฑ์

วัตถุประสงค์ : เพื่อควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชโดยไม่ใช้สารเคมี ลดสารตกค้างในผลผลิต และปลอดภัยต่อผู้บริโภค

เลือกสารชีวภัณฑ์ให้เหมาะกับปัญหาในแปลงเกษตร

ปัญหา	สารชีวภัณฑ์ที่แนะนำ
โรคเน่า โคนเน่า รากเน่า	ไตรโคเดอร์มา (Trichoderma spp.)
หนอน แมลงศัตรูพืช	บีที (BT) / เมตาไรเซียม / บิวเวอเรีย
เพลี้ย / แมลงปากดูด	บิวเวอเรีย / น้ำหมักชีวภาพ
โรคทางใบ เช่น ใบไหม้	บาซิลลัส ซับทิลิส

ใช้สารชีวภัณฑ์อย่างถูกวิธี โดยการ ควรฉีดพ่น/ราดทุก ๗-๑๐ วัน อย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรใช้ร่วมกับสารเคมี เพราะจะฆ่าจุลินทรีย์ในสารชีวภัณฑ์ ใช้วิธีร่วมกับการจัดการแปลงที่ดี เช่น การตัดแต่ง การระบายน้ำ

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๖ ไร่ (ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาเบญจพรรณ จำนวน ๑ งาน

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) เป็ดไข่ จำนวน ๗๐ (ตัว)

๓.๒) ไก่ไข่ จำนวน ๓๐ (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) ไร่ข้าวปลายข้าว

๔.๒) แกลบ

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ข้าว (รอบนาปี)

รวมต้นทุนการผลิต ๔,๙๙๐ บาท/ไร่

รายได้ ๑๐,๕๗๔.๒ บาท/ไร่

๑.๒) ข้าว (รอบนาปรัง)

รวมต้นทุนการผลิต ๔,๕๙๑ บาท/ไร่

รายได้ ๑๑,๕๖๘.๔ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จาก

ไข่เป็ด ๑๒๐ บาท/วัน

ไก่ไข่ ๑๐๐ บาท/วัน

เฉลี่ยรายได้วันละ ๒๒๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จาก

รำข้าวปลายข้าว ๑,๕๐๐ บาท/สัปดาห์

แกลบ ๑๐๐ บาท/สัปดาห์

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๑,๖๐๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ (ไม่มี)

เฉลี่ยรายได้เดือนละ - บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จาก

ข้าว (รอบนาปี) ๑๖๙,๑๘๗ บาท/ปี

ข้าว (รอบนาปรัง) ๑๘๕,๐๘๘ บาท/ปี

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๓๕๔,๒๗๕ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง

ได้พัฒนาตนเองจากเกษตรกรทั่วไป มีความรู้และประสบการณ์จากการฝึกอบรม ดูงาน และทดลองจริง มีรายได้เพิ่มขึ้นจากผลผลิตที่คุณภาพดีขึ้น และสามารถจำหน่ายในตลาดเฉพาะ เช่น ข้าวปลอดภัย GAP ได้รับความเคารพและยอมรับจากชุมชน เป็นที่พึ่งของคนในพื้นที่

ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่นในพื้นที่

ได้เรียนรู้จากตัวอย่างที่เห็นผลจริง ทั้งจาก แปลงเรียนรู้ และ การถ่ายทอดองค์ความรู้ หลักสูตรการเรียนรู้ และ ผ่านฐานการเรียนรู้ ๔ ฐาน มีการรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่าย เช่น

- กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว

- กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)

- ศูนย์เครือข่ายด้านการแปรรูป / ด้านประมง / ด้านไม้ผล

ได้รับคำปรึกษาแบบใกล้ชิดจากผู้นำที่เข้าใจบริบทพื้นที่ ในการลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ จากการนำองค์ความรู้ เช่น ปุ๋ยชีวภาพ สารสมุนไพร มาใช้แทนเคมี

ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- ศูนย์เรียนรู้กลายเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรให้กับคนในและนอกพื้นที่
- สร้างอาชีพและเสริมรายได้ให้กับคนในชุมชน ลดการพึ่งพางานนอกภาคเกษตร
- ส่งเสริมแนวคิดเกษตรปลอดภัย ทำให้มีผลผลิตคุณภาพดี ปลอดภัยต่อผู้บริโภค
- ลดการใช้สารเคมีในพื้นที่เกษตร ซึ่งช่วยลดปัญหาด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
- มีส่วนร่วมกับภาครัฐในการจัดทำแผนบูรณาการระดับจังหวัด ทำให้เสียงของเกษตรกรและชาวบ้านเข้าถึงนโยบายอย่างแท้จริง

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรที่ช่วยลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตและยังส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าและยั่งยืน ดังนี้

๑. การใช้น้ำหมักชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี

ใช้วัสดุเหลือใช้จากธรรมชาติ เช่น หญ้า ใบไม้ และน้ำตาลทรายแดง มาหมักเป็นปุ๋ยชีวภาพ

ช่วยปรับปรุงบำรุงดินให้ร่วนซุย เพิ่มอินทรีย์วัตถุ ลดความเป็นกรดในดิน

ลดการสะสมของสารเคมีในแหล่งน้ำและดิน ซึ่งส่งผลดีต่อระบบนิเวศโดยรวม

๒. การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาและสารชีวภัณฑ์แทนสารเคมี

ช่วยควบคุมโรคพืชและแมลงศัตรูพืชโดยไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ลดการตกค้างของสารเคมีในผลผลิต น้ำ และดิน ส่งเสริมความสมดุลในระบบนิเวศ เช่น รักษาจุลินทรีย์ในดินให้ยังคงอยู่

๓. การใช้สารสกัดสมุนไพรไล่แมลง ใช้พืชพื้นบ้าน เช่น บอระเพ็ด ยาสูบ ที่หาได้ในชุมชน

ลดการพึ่งพาสารเคมีกำจัดแมลง ซึ่งเป็นอันตรายต่อทั้งเกษตรกรและสัตว์ในระบบนิเวศ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และความปลอดภัยของอาหาร

๔. การส่งเสริมให้เกษตรกรรอบข้างเปลี่ยนแนวทาง

ขยายผลแนวทางเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์สู่เกษตรกรรายอื่น ผ่านการฝึกอบรม ดูงาน และสาธิตจริง

ส่งเสริมให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการลดการใช้สารเคมี ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวม

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

- ดินดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ต้องพึ่งปุ๋ยหรือปุ๋ยเคมีมากเท่าเดิม
- ระบบน้ำในพื้นที่สะอาดขึ้น ไม่มีคราบสารเคมีตกค้าง
- เกษตรกรเริ่มเห็นผลดีจากการทำเกษตรปลอดภัย และเกิดแรงจูงใจที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การดำเนินกิจกรรมภายใต้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) แขวงชุมทอง โดยมีนายประเมิน สอนสมุทร เป็นเกษตรกรต้นแบบ ได้ส่งผลให้เกิดประโยชน์ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้ :

๑. การอนุรักษ์ดิน

การใช้น้ำหมักชีวภาพจากวัสดุธรรมชาติ เช่น ใบไม้ หญ้า ฟางข้าว แหนบปุ๋ยเคมี ช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน ทำให้ดินร่วนซุย ระบายน้ำดี และมีจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ การย่อยสลายต่อซึ่งแทนการเผา ลดการปล่อยคาร์บอน และลดการสูญเสียธาตุอาหารในดิน

๒. การใช้ทรัพยากรน้ำอย่างรู้คุณค่า

- ลดการใช้น้ำในการเกษตรด้วยการวางแผนปลูกและจัดการแปลงอย่างมีระบบ
- ปรับพื้นที่นาให้ระดับสม่ำเสมอ เพื่อการเก็บน้ำฝนและชะลอน้ำตามธรรมชาติ
- ลดการปนเปื้อนของสารเคมีในน้ำ ด้วยการเปลี่ยนมาใช้สารชีวภัณฑ์และสมุนไพร

๓. ความหลากหลายทางชีวภาพ

- หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีรุนแรง โดยใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาและสมุนไพรในการควบคุมโรคและแมลง ส่งผลให้แมลงที่มีประโยชน์ เช่น แมลงห้ำแมลงเบียน ยังดำรงอยู่ได้ในแปลงนาซึ่งส่งผลให้ระบบนิเวศกลับคืนมา

๔. การใช้ทรัพยากรหมุนเวียนในชุมชน

- ใช้เศษพืชในพื้นที่และวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรมาผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ช่วยลดขยะ ลดการเผา ส่งเสริมการผลิตและใช้สารชีวภาพที่ผลิตเองในชุมชน ลดการใช้สารเคมี

๕. การสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ให้แก่เกษตรกรและชุมชน

ผ่านกิจกรรมสาธิต ถ่ายทอดความรู้ในฐานเรียนรู้ เช่น ฐานการผลิตน้ำหมักชีวภาพ ฐานการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเกษตรกรในชุมชนเริ่มเปลี่ยนแนวคิดและหันมาอนุรักษ์ดิน น้ำ และลดการใช้สารเคมี การดำเนินงานของ ศพก. ชุมทอง นอกจากจะมุ่งหวังด้านเศรษฐกิจและรายได้ของเกษตรกรแล้ว ยังได้มีส่วนสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในระดับแปลงและระดับชุมชน ส่งผลดีทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมในเขตลัดกระบัง ต่อไป

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

นายประเมิน สอนสมุทร มีความเข้าใจในสภาพพื้นที่นาในแขวงชุมทอง เขตลัดกระบัง ซึ่งมีต้นทุนสูง การผลิตที่สูงขึ้นและปัญหาราคาข้าวตกต่ำ จึงพัฒนาวิธีการเกษตรที่เหมาะสม เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้น้ำหมักชีวภาพ และการปรับแปลงนาตามภูมิประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในการผลิต

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศพก.ชุมทอง โดยมีเกษตรกรผู้นำ นายประเมิน สอนสมุทร เป็นวิทยากรให้เป็นแหล่งเรียนรู้และฝึกอบรม โดยมีการจัดกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านแปลงเรียนรู้ทั้ง ๔ ฐาน เช่น ฐานการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ และการใช้สมุนไพรป้องกันแมลงศัตรูพืช นอกจากนี้ยังเป็นวิทยากรให้แก่หน่วยงานภาครัฐ และกลุ่มเกษตรกรจากพื้นที่ใกล้เคียงที่เข้ามาศึกษาดูงานเป็นประจำ

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

เป็น “ที่พึ่งของชุมชน” ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางการเกษตร เช่น การจัดการโรคพืช และการลดต้นทุน โดยนำเทคโนโลยีชีวภาพมาแนะนำ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา สารชีวภัณฑ์ไล่แมลง และการวางระบบการ

ปลูกใหม่ รวมถึงการช่วยติดต่อและประสานงานกับหน่วยงานรัฐ เช่น สำนักงานเกษตรพื้นที่ ๒ เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ให้ข้อมูลผ่านทั้งการพบปะและการติดต่อผ่านเครือข่าย รวมถึงอัปเดตความรู้และข่าวสารจากหน่วยงานรัฐ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว โดยมีการเผยแพร่เอกสารวิชาการและแนวทางการผลิตข้าวปลอดภัย ให้เกษตรกรในพื้นที่นำไปปรับใช้ได้ทันที

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

มีการถ่ายทอดผ่านช่องทางสำคัญ ได้แก่:

ฐานเรียนรู้ทั้ง ๔ ฐาน

การจัดอบรม / ดูงาน

การสร้างทีม Smart Farmer, Young Smart Farmer, ศพก เครือข่าย

การทำแปลงตัวอย่างเพื่อให้เห็นผลลัพธ์จริง

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

เกษตรกรลดการใช้ปุ๋ยเคมี

ลดการใช้สารเคมี

เกษตรกรเริ่มหันมาใช้ชีวภัณฑ์มากขึ้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการ ศบกต. การประชุมเชื่อมโยง ศพก.และแปลงใหญ่ ทั้งระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ในการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร เป็นตัวแทนให้ข้อเสนอแนะนโยบาย ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐ

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

บริหารจัดการอย่างมีระบบ แบบแผน

ประสานงานระหว่างเกษตรกรกับหน่วยงานรัฐ และภาคเอกชน

วางแผนจัดการ การพัฒนาแปลงเรียนรู้ และขยายผลไปยังศูนย์เครือข่าย และชุมชน

เป็นผู้นำในการจัดทำแผนปฏิบัติการรายปี และถ่ายทอดวิสัยทัศน์การพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน มีบทบาทเป็น ศูนย์กลางของการเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร ให้กับเกษตรกรในพื้นที่แขวงชุมทองและพื้นที่ใกล้เคียง โดยสามารถนำประสบการณ์และองค์ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ดูงาน และการลงมือปฏิบัติจริงมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์กับชุมชน มีบทบาทเป็น ศูนย์กลางของการเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร ให้กับเกษตรกรในพื้นที่แขวงชุมทองและพื้นที่ใกล้เคียง โดยสามารถนำประสบการณ์และองค์ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ดูงาน และการลงมือปฏิบัติจริงมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์กับชุมชน และ

สามารถขยายผลแนวทางเกษตรปลอดภัยและยั่งยืนสู่พื้นที่รอบข้างได้อย่างเป็นรูปธรรม “ความภูมิใจของผม คือ การได้เห็นลูกหลานเกษตรกรพัฒนาตนเองได้ มีรายได้มากขึ้น และมีความสุขกับการทำเกษตร”

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

รูปแบบทางการ: นายประเมินดำรงตำแหน่ง ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เขตลาดกระบัง มีบทบาทหลักในการกำหนดทิศทางการพัฒนา วางแผน และประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง เพื่อผลักดันนโยบายและโครงการด้านการเกษตรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบไม่เป็นทางการ: ท่านเป็นผู้นำทางความคิดในชุมชน เป็น “ต้นแบบ” ให้เกษตรกรรายอื่น เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ทั้งในเรื่องการปรับเปลี่ยนแนวคิดจากการใช้สารเคมี มาใช้ชีวภัณฑ์ เป็นที่ปรึกษาที่เกษตรกรให้ความไว้วางใจ แต่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายประเมินใช้พื้นที่ส่วนตัวจัดตั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ เปิดให้เกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาศึกษาฟรี พร้อมอธิบายและถ่ายทอดองค์ความรู้โดยไม่หวังผลตอบแทน อีกทั้งยังเสียสละเวลาและแรงงานในการให้คำปรึกษา ดูแลชาวบ้านในชุมชน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาโรคพืช ต้นทุนสูง และการวางแผนผลิต มีความตั้งใจแน่วแน่ในการยกระดับอาชีพเกษตรกร โดยไม่ย่อท้อต่อข้อจำกัด มีความพยายามผลักดันให้เยาวชนเข้ามามีบทบาทในภาคเกษตร ผ่านการสร้างเครือข่าย และกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ เพื่อสร้างความยั่งยืน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“อย่ารอให้ใครมาพัฒนาเรา ถ้าเราเริ่มต้นพัฒนาตัวเองก่อน ก็จะสามารถพัฒนาคนอื่นและชุมชนไปพร้อมกันได้” ยึดหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ลงมือทำจริง ทดลองด้วยตนเอง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเมื่อประสบความสำเร็จก็พร้อมแบ่งปันองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรรอบข้างโดยไม่ปิดบัง ยึดถือความสามัคคี และการเสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นแนวทางสำคัญในการขับเคลื่อนงานเกษตรและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย

๑) นายธงอาจ จันทรแดง	เกษตรกรกรุงเทพมหานคร (ที่ปรึกษา)
๒) นางปิยะวรรณ โหงวสุกุล	ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ
๓) นางอรุณรัตน์ เอ่งฉ้วน	หัวหน้าสำนักงานเกษตรพื้นที่ ๒
๔) นางพรณิภา ไพทักษ์ศรี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๕) นายประสพโชค รื่นสุข	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๖) นายธนวิทย์ ฤกษ์วีรี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๗) นางสาวทิตยาทร บุญแก้ว	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๘) นางสาวอังคนาง หงษาพล	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
๙) นายพลางกูร โสภณนรากร	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
๑๐) นางสาวปิยรัตน์ ศิริเรือง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๒.๑ การเตรียมการถอดบทเรียน

จัดตั้งทีมงานถอดบทเรียน

ประชุมทีมเพื่อวางแผน และทำความเข้าใจในหัวข้อ/ประเด็นที่จะถอดบทเรียน

กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เข้าร่วมในเวทีถอดบทเรียน เช่น

ผู้อำนวยการความสะดวก

ผู้จัดประเด็น (Mind Map)

ผู้บันทึกอย่างละเอียด

ผู้บันทึกภาพถ่าย/วิดีโอ

เตรียมวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็น

๒.๒ การจัดเวทีถอดบทเรียน

แนะนำทีมผู้ดำเนินการถอดบทเรียน และชี้แจงหัวข้อ/ประเด็นแก่ประธานศวก.

จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้

ดำเนินการตั้งคำถามและซักถามประธานศวก. ตามประเด็นที่เตรียมไว้

สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง เพื่อเอื้อต่อการถอดบทเรียน

๒.๓ การสรุปและบันทึกบทเรียน

รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการถอดบทเรียน

เรียบเรียงข้อมูลอย่างเป็นระบบ

จัดทำเอกสารบันทึกบทเรียน

๒.๔ การคืนข้อมูล

ส่งคืนผลการถอดบทเรียนให้แก่ผู้ให้ข้อมูล

ทบทวนและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลร่วมกัน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ศวก. ต้นแบบ ผู้ส่ววัย มีข้อจำกัดเรื่องสุขภาพ ระบบ IT ยังทำไม่ค่อยได้

ศูนย์ ศวก. สถานที่ไม่เอื้ออำนวย การมีปรับปรุง มีความเสื่อมโทรม ต้นไม้ใหญ่ขึ้นทำให้สถานที่เปลี่ยนไป

น้ำหมักมีจุดเดียวเดียนนี้มี๒จุด ฐานแต่ละถาเปลี่ยนไปตามสถานะการ

เจ้าหน้าที่ ควรบูรณการ กระบวนการระดับอำเภอกับจังหวัด ควรจะวางแผนพูดคุยกันก่อน ลงพื้นที่

การบวนการถอดบทเรียน มีขั้นตอน

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศวก. และศวก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศวก.

ภาคผนวก

ภาพการถอดบทเรียน

ภาพ แผนที่แสดงตำแหน่ง ศพก.กรุงเทพมหานคร

ภาพ แผนที่แสดงตำแหน่ง ศพก. และ ศพก. ของสำนักงานเกษตรพื้นที่ ๒

